

RIKSADVOKATEN

Statsadvokatembetene
Politimestrene

DERES REF.:

VÅR REF.:

2015/00207-003 ABG/hba
347

DATO:

08.06.2015

UTVISNING AV SÆRREAKSJONSDØMTE UTLENDINGER

Ved lovvedtak henholdsvis 17. og 24. mars d.å., sanksjonert av Kongen i statsråd 24. april, har Stortinget endret utlendingsloven § 72 (nytt annet ledd) og samme lov § 124 (nytt fjerde ledd) samt gitt et nytt femte ledd i straffeloven § 39 mv. for å legge til rette for utvisning av utlendinger som er dømt til tvungen omsorg og tvungent psykisk helsevern. Om bakgrunnen for lovendringen vises det til Prop. 34 L (2014-2015) og Innst. 176 L (2014-2015), samt Stortingets lovvedtak 45 (2014-2015). Endringene trådte i kraft 1. mai d.å.

Det følger nå av utlendingsloven at det før det treffes vedtak om utvisning av en utlending som utholder en strafferettslig særreaksjon, skal innhentes uttalelse fra den faglig ansvarlige for særreaksjonen om gjennomføringen av særreaksjonen og faren for nye alvorlige lovbrudd. Uttalelsen skal så forelegges påtalemyndigheten, som skal gis anledning til å uttale seg om saken.

Uttalelse til spørsmål om utvisning av særreaksjonsdømte utlendinger avgis normalt av saksansvarlig statsadvokat. Uttalelsen må avgis snarest mulig etter at henvendelsen er mottatt, og senest 2 uker etter at uttalelse fra den faglige ansvarlige i helsetjenesten er oversendt statsadvokatens kontor. Hensynet til norske samfunnsverninteresser bør gis oppmerksomhet i statsadvokatens uttalelse. Det kan være aktuelt å gi nærmere retningslinjer på dette punkt etter at man har høstet erfaringer med praktiseringen av bestemmelsen.

Når vedtak om utvisning er fattet og iverksatt – altså etter at utlendingen faktisk har forlatt riket – treffer statsadvokaten i samsvar med straffeloven § 39b femte ledd og etter anmodning fra politiet beslutning om midlertidig opphør av særreaksjonen. Beslutningen formidles til politiet for registrering i strafferegisteret.

Vender utlendingen tilbake til riket, tar politiet i første omgang stilling til spørsmål om eventuell bort- eller utvisning, jf. utlendingsloven § 18 jf. § 17. Dersom utlendingen ikke umiddelbart er bort- eller utvist fra riket, må påtalemyndigheten ta standpunkt til om særreaksjonen skal opprettholdes eller opphøre. Ved denne vurdering skal det tas utgangspunkt i de alminnelige

bestemmelser. Det vises til riksadvokatens rundskriv 4/2001 om utilregnelighetsregler og særreaksjoner punkt IV nr. 7 og punkt V.

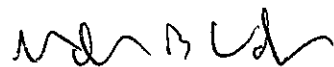
Dersom det besluttes opprettholdelse av særreaksjonen, og det er mindre enn tre år siden særreaksjonsdommen var rettskraftig, tilbakeføres domfelte til det tvungne omsorgs- eller behandlingstilbudet som vedkommende var undergitt forut for utvisningen. Dette gjelder også i tilfeller hvor påtalekompetansen ligger hos riksadvokaten.

Hvis det besluttes opprettholdelse og det er mer enn tre år siden siste rettskraftige dom, må saken bringes inn for tingretten, jf. straffeloven § 39b fjerde ledd. Ved behov undergis siktede ny rettspsykiatrisk undersøkelse, jf. straffeprosessloven § 165 annet ledd nr. 3. Saksbehandlingen må påskyndes, jf. straffeloven § 39b annet ledd siste punktum, men det er ikke etablert noen absolutt frist for å bringe saken inn for tingretten. Behovet for fengsling må vurderes fortløpende.

Riksadvokaten minner for øvrig om plikten som følger av politiregisterforskriften § 10-13 til å underrette utlendingsmyndighetene om straffbare forhold som er av betydning for å behandle sak om bortvisning, utvisning og søknad om permanent oppholdstillatelse. Når slik dom er rettskraftig oversendes kopi av dommen sammen med annen nødvendig informasjon. I henhold til første ledd i § 10-13 i forskriften skal politiet dessuten informere utlendingsmyndighetene ved å oversende kopi av siktelse i enkelte saker.

En minner også om at sak mot utlending skal merkes i samsvar med riksadvokatens brev 6. juli 2010 om tiltak for utvisning og soningsoverføring av straffedømte utlendinger. En kopi av brevet vedlegges for enkel referanse.

Knut Erik Sæther
ass.riksadvokat

Anders Blix Gundersen
statsadvokat

Gjenpart: Justis- og beredskapsdepartementet
Politidirektoratet
Helsedirektoratet
Utlendingsdirektoratet

Gjenpart m.
vedlegg

RIKSADVOKATEN

RIKSADVOKATEN

Samtlige statsadvokatembeter
Samtlige politimestre

REF.:

VÅR REF.:

Ra 10-122 GKL/jaa
013

DATO:

06.07.2010

TILTAK FOR UTVISNING OG SONINGSOVERFØRING AV STRAFFEDØMTE UMLENDINGER - PÅTALEMYNDIGHETEN ROLLE

Det er et politisk ønske om at utlendinger som begår kriminalitet i Norge i større grad enn tidligere skal overføres til soning i hjemlandet, eventuelt sendes ut av Norge umiddelbart etter soning her. Etter forslag fra riksadvokaten initierte Justisdepartementet våren 2010 en gjennomgang av regelverk og rutiner for utvisning av straffedømte utlendinger og overføring av disse til soning i hjemland med tanke på å klargjøre ansvar og effektivisere prosessene rundt slike overføringer. Det er utvilsomt også i politiets og påtalemyndighetens interesse at flere domfelte enn i dag sendes tilbake til sitt opprinnelsesland for soning.

Gjennomgangen avdekket at det er et betydelig forbedringspotensiale både når det gjelder antall saker og saksbehandlingstid. Det er besluttet at det skal iverksettes en rekke tiltak, se oversikten i vedlagte brev 30. juni d.å. fra Justisdepartementet. Tiltakene gjelder først og fremst utlendingsforvaltningen og kriminalomsorgen, men også påtalemyndigheten må bidra til økt effektivitet på det aktuelle området. Det er først når en straffedom er rettskraftig og påtalemyndigheten har beordret fullbyrdelse at utvisningssak opprettes.

Det er et særlig fokus på soningsoverføring, men det understrekes at ønsket om rask avklaring av utvisningsspørsmålet gjelder alle saker der utlendinger domfelles. Blant annet er det viktig at et endelig utvisningsvedtak foreligger på det tidspunkt domfelte skal løslates fra norsk fengsel, slik at han/hun kan uttransporteres umiddelbart.

Med henvisning til ovennevnte og vedlagte brev fra Justisdepartementet 30. juni d.å. bes påtalemyndigheten gjennomføre følgende:

Påskyndning av rettskraft og rask fullbyrdesordre

Påtalemyndigheten må bidra til at aktuelle dommer blir rettskraftige så raskt som mulig. Dette innebærer blant annet at spørsmålet om anke/godtakelse skal vurderes snarest mulig (herunder eventuell oversendelse til ankeberettiget påtalemyndighet), og at dommen eksplisitt skal godtas dersom det besluttes å ikke anke.

Når dommen er rettskraftig, skal den umiddelbart beordres fullbyrdet, jf. også straffeloven § 452.

VEDTAKET I 18. PERIODEN 18. 5. D. RIKSADVOKATENS BREV

Merking av saker

For å sikre at potensielle soningsoverføringssaker fanges opp av domskontor og utlendingsforvaltningen i politiet, skal påtalemyndigheten merke disse sakene på en tydelig måte.

Følgende kriterier legges til grunn for merking:

- domfelte kommer fra et land som har ratifisert tilleggsprotokollen til den europeiske overføringskonvensjonen¹ og
- dommen lyder på minst et års ubetinget fengsel²

Merkingen foretas på påtegningsarket og må gjøres på hensiktsmessig måte, slik at den som mottar saken umiddelbart ser at det er en potensiell soningsoverføringssak. Inntil videre merkes kun papirsaken.

Det skal også merkes på tilsvarende måte ved oversendelse av dom fra domskontoret til distriktets utlendingsforvaltningsenhet, og Politidirektoratet vil her eventuelt gi nærmere supplerende retningslinjer.

For å sikre rask opprettelse av utvisningssak, skal kopi av dom og relevante dokumenter i saker som er merket, jf. over, videreekspederes fra domskontor til utlendingsforvaltningen i politiet innen fem dager fra mottak av saksdokumentene.

Tor- Aksel Busch

Guri Lenth
kst. statsadvokat

Vedlegg

Gjenpart uten vedlegg: Justisdepartementet (ref 201007446)
Politidirektoratet

¹ Konvensjon 21. mars 1983, tilleggsprotokoll 18. desember 1997. Liste over land som har ratifisert sistnevnte vedlegges. Listen oppdateres jevnlig og finnes på Europarådets hjemmeside www.conventions.coe.int.

² Gjeldende rundskriv om "hurtigprosedyre" (RS 2010-017, vedlagt) omfatter saker der det gjenstår 18 måneder soning til 2/3 tid. Det er pr. i dag uklart om dette blir endret til dommer på minst et år eller til saker med et års gjenstående soningstid til 2/3-tid (evt full tid). Inntil videre skal påtalemyndigheten merke saker med dommer på minst et års ubetinget fengsel.